

Грищенко О.В., к.е.н.,
доцент без вченого звання кафедри обліку і економічного аналізу
Сарапіна Л.О., магістрант
Первомайська філія Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

АУДИТ ДОСТОВІРНОСТІ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ

Євроінтеграція спричиняє переоцінку масштабів і методів взаємодії вітчизняних суб'єктів господарювання з учасниками ринків капіталу, відкриваються нові можливості залучення фінансових ресурсів. А фінансові звіти не в повній мірі розкривають інформацію щодо екологічного, соціального та економічного розвитку суб'єкта господарювання. Тому з поточного року вітчизняна фінансова звітність доповнюється звітом про управління, який покликаний донести користувачам інформацію про структуру підприємства, його систему управління, показники діяльності та стратегію. Такий звіт показує фінансові результати бізнесу, прогрес в управлінні персоналом, збереженні екологічного середовища регіону а також обґрунтовує механізм формування нефінансових показників, важливих для формування репутації бізнесу та його привабливості для інвесторів. Питання формування аудиторського висновку з врахуванням інформації такої звітності наразі залишаються невирішеними і актуальними, що зумовили вибір теми.

Деякі аспекти теорії та методики інтегрованого обліку і звітності стали предметом досліджень вітчизняних науковців: К. Безверхого, Т. Давидюк, І. Жиглей, Р. Костирко, Ю. Кузьмінського, О. Нестеренко. Аналіз наукових праць свідчить, що питання перевірки інтегрованої звітності розглядаються поверхнево, єдиної методики перевірки наразі не розроблено. Авторами наголошується на недостатності напрацювань щодо організаційно-методичних засад формування інтегрованого звіту та відсутністю вітчизняного нормативного забезпечення щодо питань визначення показників звіту про управління та їх перевірки.

Цьогоріч підприємства суспільного інтересу та великі підприємства мають проходити аудит інтегрованої звітності. Вказані нормативні вимоги з'являються серед обговорень науковців та практиків. Проте, наразі відсутні роз'яснення методики складання Звіту про управління, а тому користувачі позбавлені можливості проведення якісної перевірки його достовірності.

Аудиторська перевірка інтегрованої звітності передбачає дворівневу систему аудиторського контролю. На першому рівні внутрішній аудит забезпечує оптимізацію ризиків, пов'язаних із соціально відповідальним веденням підприємницької діяльності, і контролює відповідність бізнес-процесів стандартам, правилам, законодавчим нормам. На другому - зовнішній аудит визначатиме достовірність показників, відображених у звітності та їх відповідність принципам Глобального договору і стандарту GRI. Враховуючи методичні рекомендації зі складання звіту про управління, що затверджені наказом Міністерства фінансів України № 982 від 07 грудня 2018 року, розпочинати аудит звіту з управління доцільно із дослідження організаційної структури, стратегії та цілей підприємства, сфери його діяльності за географічним розташуванням та галузевим спрямуванням.

Наступним досліджують інформацію про продукцію та послуги, що виробляються чи надаються підприємством, оцінюють ринкову частку підприємства в різних сегментах, у яких воно здійснює свою діяльність.

Аналіз результатів діяльності підприємства доцільно здійснювати із врахуванням будь-яких суттєвих факторів, що вплинули на зміни у загальному товарообороті та отриманні прибутку, таких як зростання(зменшення ціни), збільшення(зменшення) обсягу реалізованих товарів і послуг, впровадження або припинення виробництва продукції чи послуг. При цьому необхідно звернути увагу на динаміку розвитку підприємства протягом звітного періоду. Доцільно було б розрахувати відношення чистого прибутку до витрат та ресурсів (основних та обігових засобів, фонду оплати праці), показник оновлення продукції, питому ваги постачальників соціально-відповідального бізнесу та наступні коефіцієнти: середньозважений коефіцієнт ефективності договорів, коефіцієнт постійних клієнтів.

Наступним етапом рекомендується дослідити основні джерела забезпечення ліквідності суб'єкта господарювання, проаналізувати наявні зобов'язання(в тому числі умовні), їх види, строки погашення, та оцінити ймовірність впливу на ліквідність. Доцільно виокремити фактори, які впливають або в подальшому можуть вплинути на ліквідність.

Політика підприємства щодо управління операційними та фінансовими ризиками оцінюється шляхом визначення кредитного, ринкового та ризику ліквідності. При цьому значну увагу приділяють методиці їх розрахунку та техніці дослідження їхнього впливу на діяльність підприємства. Окремому аналізу підлягають підходи чи інструменти, які використовуються суб'єктом господарювання для зменшення впливу таких ризиків на його діяльність.

Перспективи подальшого розвитку підприємства досліджують із врахуванням вищенаведених ризиків та викликів при здійсненні діяльності.

Загальна інформація про фінансові інвестиції суб'єкта господарювання у цінні папери інших підприємств, фінансові інвестиції в асоційовані і дочірні підприємства рекомендовано аналізувати шляхом співставлення інформації з облікових реєстрів з даними форми №1 фінансової звітності та простежування взаємозв'язку між інвестиціями та цінністю, яку вони створюють.

Обсяг витрат на дослідження, інноваційну діяльність та розробки, які проводяться підприємством та їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання доцільно перевірити шляхом співставлення інформації з облікових реєстрів з даними форми №2 фінансової звітності.

Окремо досліджується вплив на навколишнє середовище суб'єкта господарювання, шляхом виявлення заходів з охорони довкілля, що забезпечують його зменшення. Залежно від галузі діяльності, в якій функціонує підприємство, кількість таких заходів може значно відрізнятись, але в цілому аналізують: споживання енергії (показник раціонального використання електроенергії); раціональне використання води; управління відходами(коефіцієнт рециклінгу); викиди парникових газів тощо.

Аналіз кадрової політики має на меті показати ефективність горизонтального організаційного об'єднання спеціалістів різних підрозділів у команду. Соціальну складову кадрової політики звіту про управління суб'єкта господарювання

досліджують шляхом визначення: рівності можливостей працевлаштування; забезпечення поваги до конституційних прав людини; рівня освіти та частоту підвищення кваліфікації персоналу; частки жінок на керівних посадах в загальній кількості працівників; рівня охорони праці та техніки безпеки; переліку заходів мотивації працівників в колективному договорі; особливостей боротьби з корупцією та хабарництвом на підприємстві.

Підприємствам-емітентам цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію у звіті про управління рекомендується наводити окремо інформацію про корпоративне управління з урахуванням вимог законів України «Про цінні папери та фондовий ринок» і «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». Якщо підприємство застосовує кодекс корпоративного управління, звіт про управління має містити у вільному доступі джерело, з текстом відповідних документів. А дослідження напрямку корпоративного управління у звіті здійснюється шляхом аналізу органів управління, їх складу, повноважень, стратегії корпоративного управління; перевірки документального підтвердження скликання та проведення загальних зборів акціонерів; оцінювання частки акціонерів в акціонерному капіталі та структури капіталу; дослідження та опису прав власників цінних паперів з особливим контролем; перевірки облікових реєстрів стосовно операцій з власними акціями; оцінки системи внутрішнього контролю; дослідження дивідендної політики та політики підприємства стосовно адміністративних, управлінських та наглядових органів підприємства. При цьому звертають увагу на освіту, професійний досвід управлінського персоналу; досягнення цілей у звітному періоді; означені перспективи розвитку та удосконалення корпоративного управління компанії.

Використання єдиної методики перевірки інтегрованої звітності надасть можливість задовольнити інформаційні потреби зацікавлених сторін, ідентифікувати фактори, що впливають на зростання вартості бізнесу; оцінити непередбачені ризики та інформувати громадськість про екологічні, економічні та соціальні досягнення підприємств суспільного інтересу та великих підприємств.